

	Pvm	Liite nro
Itk		
K.hall.	19.2.2018	3
K.valt.		

Hankkeen tausta ja tarve

Laajakaista kaikille –hankkeen tukirahoituksen turvin Pohjois-Savon haja-asutusalueille on rakentanut valokuituverkkoa vuosina 2010-2015 kolme valokuituoperaattoria: Kaisanet Oy, Savon Kuituverkko Oy ja Rautavaaran tietoverkko-osuuskunta. Vaikka rahoitusta on edelleen haettavissa vuoteen 2019 saakka, on sekä kuntien että teleoperaattoreiden kiinnostus puhtaasti haja-asutusalueille suunnattuun tukeen ja verkon rakentamiseen vähentynyt vuosi vuodelta. Laajakaista kaikille –tuki (Nopea Laajakaista- hanke 2016 alkaen) koetaan liian byrokraattiseksi hakea ja hallinnoida. Tuen osuus jää lisäksi useimmiten riittämättömäksi kannattavan liiketoiminnan näkökulmasta haja-asutusalueiden osalta.

Rautalammin kunnan osalta laajakaistayhteyksiä on julkisen rahoituksen turvin rakennettu ainoastaan Vaajasalmen suuntaan. Suunnitteilla olleet rakennushankkeet Kerkonjoensuun ja Kivisalmen sekä Konnekosken suuntiin eivät ole vähäisen kiinnostuksen vuoksi edenneet toteutettaviksi.

Rautalammin kuntataajamaan valokuituverkkoa on rakennettu yhteisrakentamisena Savon Voima Verkko Oy:n kanssa vuosina 2016-2017. Rakennettu verkko on tehty Rautalammin kunnan omana investointina.

Verkon rakennuttamisesta on vastannut Savon Kuitu. Palvelutarjontaa verkossa on Savon Kuidun lisäksi myös muiden operaattoreiden toimesta eli rakennettua verkkoa vuokrataan avoimesti ja tasapuolisesti kaikkien halukkaiden operaattoreiden käyttöön. Verkon hallinnasta ja ylläpidosta vastaa Savon Kuitu, joka toimii myös yhtenä laajakaistapalveluntarjoajana tässä verkossa. Savon Kuitu on vastannut myös yrityksille myytävien liittymien toteuttamisesta sekä koko verkon ylläpidosta ja hallinnoinnista.

Olemassa olevia kiinteitä kupariyhteyksiä uhkaa lähivuosina jopa taajama-alueella purkaminen. Osaksi syynä on kupariyhteyksien elinkaari ja tätä vauhdittaa monissa Pohjois-Savon kuntataajamissa Savon Voima Verkko Oy:n maakaapelointihankkeet. Näiden hankkeiden edetessä kiinteää televerkkoa ei enää juurikaan uusita perinteisten operaattoreiden toimesta, vaan operaattorit tarjoavat mielellään korvaavana yhteytenä vain langatonta yhteyttä. Niiden heikkoutena ovat kuitenkin mm. katvealueet ja kaistan ruuhkautuminen.

Valokuitu takaa luotettavasti toimivan yhteyden, ja sillä pystytään kattamaan myös tulevien vuosikymmenten tarpeet sekä turvaamaan taajamien elinvoimaisuus. Ongelma on valtakunnallinen ja muissa maakunnissa onkin kyläverkkotukea jo ryhdytty käyttämään kuntataajamien ja niiden läheisten alueiden kuiduttamiseen: viimeisimpiä esimerkkejä ovat mm. Mikkelin kaupungin sivutaajamien kuiduttaminen kyläverkkotuella.

Savon Voima Verkko Oy on kesällä 2018 jatkamassa sähköverkon maakaapelointihanketta Toholahden teollisuus- ja omakotitaloalueella. Rautalammin kunta suunnittelee valokuituverkon liittytäväverkkohanketta samalle alueelle. Yhteisrakentamisen myötä saavutetaan merkittävät kustannussäästöt erityisesti maanrakennuskustannusten osalta. Maanrakennustyö on sekä sähköverkon uusimisen että valokuituverkon rakentamisen osalta kallein yksittäinen työvaihe.

Hankkeen myötä saavutetaan hyvä valokuitusaatavuus Toholahdessa toimiville yrityksille sekä pientaloalueelle. Lisäksi alueella on yhteensä kuusi Rautalammin kunnan omistaman vuokrataloyhtiön rivitaloa, jotka samalla liitetään valokuituverkon piiriin. Vuokratalojen asukkaille tämä mahdollistaa entistä paremmat edellytykset etätyöhön ja -opiskeluun. Kiinteistöyhtiöt puolestaan voivat siirtää entistä enemmän kiinteistöautomaatiota ja -tekniikkaa verkon yli toimiviksi palveluiksi.

Hankkeen tavoitteet

Tavoitteena on, että hankkeen päätyttyä Toholahden teollisuus- ja asuntoalueella on valmis, toimiva ja mahdollisimman kattava valokuituverkko alueen yritysten sekä asukkaiden käytettävissä. Kylä-/liityntäverkon suunnittelun ja rakentamisen avulla tuetaan taajama-alueen elinvoimaisuutta ja vahvistetaan edelleen yritystoiminnan toimintaedellytyksiä sekä jatkokehitysmahdollisuuksia. Yritystoiminnan, palvelujen saatavuuden, tasa-arvoisuuden ja yleensä tulevaisuuden asumisedellytyksenä on riittävän nopea ja kaikilla olosuhteissa toimintavarma laajakaista.

Yhteensä rakennettavien kylä-/liityntäverkkojen pituus on noin 4 km.

Kyläverkko rakennetaan Toholahden alueelle ja se käsittää alueen Vuohiniementien risteyksestä Verhoilijantien alkupäähän saakka.

Hankkeen toimenpiteet ja toteutustapa sekä riskit toteutuksessa

Kyläverkkohanketta hakee ja hallinnoi Rautalammin kunta. Ensisijaisesti tarkoitus on jatkaa palvelujen tarjoamista Savon Kuituverkko Oy:n kanssa ja lisäksi vuokrata kuituyhteyksiä kaupallisille operaattoreille. Kunnan toteuttama laajakaista on nykyisillä, olemassa olevilla yhteyksillä kytkettävissä DNA:n, Elisan Telian sekä Netsorin verkkoihin, mikä mahdollistaa palvelutarjonnan toteuttamisen Savon Kuidusta riippumatta.

Hankkeen käynnistymisen edellytyksenä on yritysten ja asukkaiden riittävä kiinnostus valokuituliittymän hankintaan. Tätä kiinnostusta ja tarvetta on jo ryhdytty selvittämään ja erityisesti merkittävimpien yritysten osalta tarve nopealle laajakaistapalvelulle on ilmeinen. Suunniteltu kylä-/liityntäverkko on huomattavasti tiiviimpi ja tiheämmin asutettu kokonaisuus kuin Pohjois-Savossa toteutettujen Laajakaista kaikille –hankkeiden asutus runkoverkkojen alueella. Tämä vaikuttaa oleellisesti kiinnostukseen hankkia valokuituliittymä. Laajakaista kaikille –hankkeessa kuituliittymän hinta kipusi lähelle 2000 euroa, tiiviimmän kyläverkon alueella liittymän hinnan on mahdollista tippua lähes puoleen – mikä on varmasti omiaan laskemaan kuntalaisen kynnystä osallistua omalta osaltaan tähän investointiin.

Hanke on tarkoitus toteuttaa Savon Voima Verkko Oy:n säävarman sähköverkon rakentamisen yhteydessä, mikä laskee rakentamiskustannuksia. Savon Voima Verkko Oy:n kanssa asiasta on neuvoteltu alustavasti, mutta tarkempiin neuvotteluihin päästään, kun Savon Voima valitsee urakoitsijan hankkeen toteuttamiseen.

1. Vaihe: Tarvekartoitus / aktivointi
2. Vaihe: Projektin käynnistäminen
3. Vaihe: Sitouttaminen
4. Vaihe: Suunnittelu

5. Vaihe: Projektointi
6. Vaihe: Toteutus
7. Vaihe: Jatkoimenpiteet ja loppuraportointi

Rautalammin kunta vastaa verkon suunnittelutyöstä ja sen rajauksista. Verkkosuunnitelma elää kuitenkin koko markkinoinnin ja rakentamistyön ajan. Hankkeen aloittamiselle määritellään penetraatioprosentti, jolla rakentaminen voi käynnistyä. Oletettavaa on, että liittyjien määrä lähtee kasvuun siinä vaiheessa, kun rakentaminen konkretisoituu ja etenee. Hankkeen edetessä tiedotusta ja markkinointia jatketaan edelleen, jotta mahdollisimman moni hyödyntäisi hankkeen aikana mahdollisuuden liittyä rakennettavaan valokuituverkkoon. Kaapeleiden sijoitusluvut haetaan tiealueiden omistajilta ja tarvittaessa myös maanomistajilta. Urakointi tarvittavilta osin kilpailutetaan. Viestintävirasto on laatinut alueesta markkina-analyysin loppuvuodesta 2017, eikä julkisessa kuulemisessa tullut esille seikkoja, jotka estäisivät julkisen tuen myöntämisen verkon rakentamiseen.

Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sekä alueelliseen ohjelmaan tai paikalliseen strategiaan. Miten aiemmat hankkeet on huomioitu?

Manner-Suomen kehittämisohjelma 2014 - 2020. Toimintalinja: 4.2.7. Harvaan asutun maaseudun tietoliikenneyhteyksien parantaminen kyläverkoilla. Kehittämisohjelmassa on todettu maaseudun laajakaistayhteyksien parantamisen olevan olennainen osa kilpailukyvyyn kehittämistä ja, että hyvien laajakaistayhteyksien puuttuminen on monilla alueilla muodostunut pullonkaulaksi niin alueen kilpailukyvyyn kuin sen elinvoimaisuudenkin kehittämisessä. Tavoite tukee koko Suomen asuttuna pitämistä ja ihmisten pärjäämistä kotiseuduillaan.

Sekä Pohjois-Savon Elyn että Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelmissa, tavoitteissa ja strategioissa laajakaistainfra on keskeinen ja useita tavoitteita läpileikkaava teema maaseudun elinvoimaisuuden ja sen kehittämisen näkökulmasta. Pohjois-Savo on Suomessa niitä harvoja maakuntia, joka ei vielä ole ottanut käyttöön kyläverkkoinvestointitukea tukeakseen verkkojen kehittymistä niillä alueilla, joihin se ei Laajakaista kaikille –hankkeessa rakentunut. Pohjois-Savon tasa-arvoisten kehittymismahdollisuuksien näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että kylämme ja taajamamme saavat samat kehittymisen mahdollisuudet kuin naapurimaakunnissa.

Rautalammin kunnan keskustaajaman osalta halutaan korostaa lisäksi sitä, että kaupunki on jo itse investoinut vuosina 2015-2017 merkittävästi taajama-alueiden valokuituverkon rakentamiseen. Tässä yhteydessä on saatu taajaman perusrunkoverkko osittain rakennettua. Nyt suunnitteilla olevalla liitännäverkolla parannetaan Toholahden yritysten ja kotitalouksien tietoliikenneyhteyksien laatua ja kattavuutta entisestään.

Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat sekä aikataulu

Hyviä tietoliikenneyhteyksiä on tärkeää tarjota suuremmalle osalle kuntalaisia kuin mihin nykyinen valokuituverkko ulottuu. Kohdealueena on Toholahden teollisuusalue sekä pientaloalue.

Hyödynsaajat ovat kunta kokonaisuudessaan; alueen asukkaat ja yritykset.

Aikataulu:

Hankkeen valmistelut ovat jo varsin pitkällä. Hankkeella on hyvät edellytykset käynnistyä hyvissä ajoin keväällä sääolosuhteiden salliessa kaivutöiden aloittamisen (toukokuu 2018).

Maaliskuu - toukokuu 2018: Tiedottaminen, markkinointi, kilpailutukset, urakkasopimukset, projektointi.

Toukokuu - Marraskuu 2018: Kyläverkkojen rakentaminen; maaurakointi, teletyöt, projektinjohtaminen, laadunvalvonta, raportointi, tiedottaminen.

Marraskuu – Joulukuu 2018: Jatkotoimenpiteet ja loppuraportointi.

Toimiva kyläverkko on mahdollista ottaa käyttöön viimeistään 31.12.2018.

Miten hankkeen toteutumista arvioidaan? Miten hankkeessa syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen?

Toimiva kyläverkko - valokuituverkko on kehittymisen kivijalka. Hankkeen päättymisen jälkeen panostetaan rakennettujen kyläverkkojen monipuoliseen hyödyntämiseen sekä uusien palvelun tuottamiseen verkkoon.

Tiedottaminen

Hankkeesta tiedotetaan sekä Rautalammin kunnan että Savon Kuidun nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Asukkaille ja yrityksille järjestetään tiedotustilaisuuksia ja markkinointia tehdään myös henkilökohtaisesti kohdennettuna ”ovelta ovelle”-markkinointina. Hankkeen edetessä toimenpiteistä tiedotetaan aluelehdissä sekä suorapostituksilla. Markkinoinnissa ja tiedotuksessa auttaa Palvelu tulevaisuuteen: eMaaseutu –hanke, jonka yhtenä tehtävänä on olla mukana kehittämässä uusia rahoitusvaihtoehtoja maaseudun tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen.

Kustannusmalli

Kustannukset jaetaan katuosuuksien mukaan laskulla jaoteltuna tukikelpoisiin ja tukikelvottomiin (tilaajakaapeleiden kaivut ja niistä aiheutuvat muut kustannukset) kustannuksiin. Laskulta voidaan yksiselitteisesti todeta hankkeen kohdistuminen oikein. Kirjanpidossa hankkeelle luodaan oma kustannuspaikka, jonne hankkeen kustannukset kirjataan. Urakoitsijat on veloitettu käyttämään verkkotietojärjestelmää, josta hankealue ja kaapelointireitit ilmenevät. Urakoitsijat raportoivat viikoittain alueille kohdistuvat suoritteet, jolloin niiden tarkastaminen ja hyväksyminen on nopeaa ja mahdollisiin epäkohtiin puuttuminen tehokasta.

